

Genomförandeplan för implementering av de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevården i Älvsbyns kommun

Bakgrund

Älvsbyns kommun har blivit utvald av Kommunförbundet att tillsammans med Piteå utgöra en region där implementering av de nationella riktlinjerna ska ske. Älvsbyns kommun har under våren, sommaren och hösten genomfört projektet ”En väg in”, vars målsättning i stora delar sammanfaller med de nationella riktlinjerna. Det innebär att kommunen redan har påbörjat viktiga delar av det arbete som föreslås i de nationella riktlinjerna. Att kommunen också verkat som ”modellkommun för missbruksvård” gör att vi känner oss väl rustade för att utveckla missbruksvården enligt de riktlinjer som Kommunförbundet i Norrbotten föreslår.

Syftet med de Nationella riktlinjerna är att i verksamheterna förankra evidensbaserade metoder, för att upptäcka, åtgärda och behandla risk och missbruk. Riktlinjerna syftar också till att stärka samverkan mellan vårdgrannar och de som i sitt dagliga arbete möter personer med missbruksproblematik.

Mål för utvecklingsarbetet i Älvsbyns kommun

I Älvsbyn finns en arbetsgrupp upprättad i syfte att förankra de åtgärder som föreslagits i ”En väg in”, i respektive verksamhet. De som är representerade är landstingets psykiatri i Piteå Älvdal, primärvården i Älvsbyn samt Älvsbyns kommunala avdelning för funktionshindrade och Individ och Familjeomsorg.

För att upprätta en fungerande vårdkedja där ovanstående vårdgrannar samverkar har följande behov av förändring formulerats. Det är projektets delmål att nedanstående behov tillgodoses.

- Att en gemensam kunskapsbas förankras hos personalen inom primärvården och socialtjänstens individ och familjeomsorg, samt avdelning för funktionshindrade. Att personalen inom den regionalt verksamma landstingspsykiatrin erhåller motsvarande studie och kunskapsstöd.
- Att upprätta en kommunal arbetsmarknadsavdelning som har till uppgift att: Inventera behovet av rehabiliterande insatser i kommunen. Att inventera och hålla sig ajour med vilka rehabiliterande insatser som erbjuds i kommunen. Att tillsammans med IFO och övrig kommunal personal där rehabiliteringsbehov uppstår, upprätta en tydlig samverkan för att patienten ska få en anpassad rehabilitering och vid behov få sin arbetsförmåga bedömd. Arbetsmarknadsavdelningen ska också ha ett nära och tydligt samarbete med arbetsförmedlingen.
- Upprätta en gemensam tillnyktring/avgiftningsenhet för Piteå Älvdal. Alternativt att upprätta en Älvdalsgemensam beroendeenhet i Piteå. En beroendeenhet skulle avlasta de berörda vårdgrannarnas befintliga verksamheter, samtidigt som patienterna skulle få ett mer anpassat stöd.
- Att tid avsätts inom socialtjänsten och på vårdcentralen för upprättande av rutiner och riktlinjer i missbruksärenden. Det är nödvändigt att de som ska använda sig av rutinerna och riktlinjerna känner delaktighet i processen, för att förankring i verksamheten ska ske. Gemensamt se över de riktlinjer som finns och de som saknas. De lokala riktlinjerna ska beskriva i vilken situation och

sammanhang de gäller, hur de ska användas, ansvarsfördelning samt hur de ska hållas aktuella i respektive verksamhet. Riktlinjerna syftar främst till att verksamheterna ska bli bättre på att upptäcka och åtgärda risk och missbruk, samt samverka kring personer med missbruksproblematik.

- Att psykiatrin möjliggör aktualisering av ärenden på Älvsbyns vårdcentral, tills en beroendeenhet upprättats.
- För att skapa en tydlig och förutsägbar vårdkedja ska ett dokument för gemensam planering upprättas. En dokumenterad samplanering i individärenden i syfte att underlätta samplanering mellan patient, vårdgrannar och övriga aktörer. I dokumentationen ska det klart framgå vilka gemensamma mål som upprättats, ansvarsfördelning av insatser etc. Det ska klart framgå vilket som är patientens mål, vilja och ansvar. Huvudregeln för en sådan planering är att den ska byggas på en ASI-utredning som grund.

För att infria målen i vad gäller implementering av de nationella riktlinjerna, är det möjligt att den nuvarande styrgruppen utvidgas med representanter från kriminalvården, polisen och skolans elevhälsovård samt representant från brukargruppen och den organisation som företräder kommunens förebyggande arbete i drogfrågor. Förslaget är att de kan kallas in i styrgruppen som adjungerande.

För att de nationella riktlinjerna ska förankras ute i kommuner och landsting är det också nödvändigt att ledande tjänstemän och politiker informeras och blir delaktiga i processen, enligt beskrivning i genomförandeplanen för Norrbotten.

Insatser för att uppnå de lokalt uppsatta målen

Under vårterminen 2008 har det i kommunen utsetts en kontaktperson som har till uppgift att vara en länk mellan det lokala utvecklingsarbetet och projektledaren i länet.

Från Älvsbyns kommun har det också utsetts en utbildare i ASI, Audit och Dudit för regionen Piteå Älvdal.

Under höstterminen **2008** är målsättningen

- Att kartlägga behovet av utbildningar för personal inom landsting och kommun. I syfte att tillgodose verksamheterna med metoder för att upptäcka och åtgärda risk- och missbruk samt att samverka i missbruksärenden.
- Att den befintliga arbetsgruppen utvidgas med de aktörer som ovan beskrivits.
- Att huvudmännen överenskommer om ansvarsfördelning och undertecknar avtal om samverkan för att implementera de nationella riktlinjerna.
- Att kontaktpolitiker utses av kommunstyrelsen, för att tillsammans med projektets kontaktperson hålla politiken informerad om projektets utveckling.

Under år **2009** tom **2010**

- Upprättande av studiecirkel hos personalen inom kommunens individ och familjeomsorg och avdelning för funktionshindrade samt för personal på vårdcentralen. Syftet med utbildningen är att personal som kommer i kontakt med missbrukare i sin dagliga

yrkesutövning ska bli bättre på att upptäcka och att i samverkan åtgärda missbruksproblem. Personalen inom landstingets psykiatri som är verksamma inom Pite Älvdal ska genomföra motsvarande utbildning i syfte att upprätta en gemensam kunskapsbas med sina vårdgrannar. Verksamhetsansvarig chef ansvarar för att studierna genomförs i sitt/sina arbetslag. Studiematerialet heter Implementerings och utbildningsstöd Nationella riktlinjer för missbruks och beroendevård och finns att hämta hos Socialstyrelsens kundtjänst.

- Tillsättande av Brukarråd i syfte att: Tillföra brukarnas åsikter till verksamheten. Upprätthålla god kvalitet i vårdkedjan Skapa goda förutsättningar för den framtida utvecklingen av vårdkedjan i Älvsbyn. Att formerna för brukarmedverkan utarbetas och fastslås.
- Se över och verka för att vårdkedjan stärks. Funktionen Beroendeenhet alternativt tillnyktring/avgiftningsenhet regionalt och arbetsmarknadsavdelning lokalt.
- Utbildningar i AUDIT, DUDIT samt MI för personal inom kommun och landsting, som möter personer med missbruksproblematik i sitt arbete. Även utbildningar i ASI som är en mer omfattande utrednings metod. ASI används framförallt inom socialtjänst och psykiatri.
- Rutiner och riktlinjer upprättas inom socialtjänst samt vårdcentral för att upptäcka och åtgärda missbruksproblem. Samt upprättande av rutiner för samverkan med vårdgrannar och övriga stödjande verksamheter och rutiner för att anknyta till vårdkedjan.

Grundskolan och gymnasiet tillhör kommunens verksamhets område. Majoriteten av alla personer med missbruksproblem börjar sin karriär under grundskole eller gymnasietiden. Därför är det av största vikt att skolan är med i arbetet för att upprätta rutiner och att utveckla metoder för sin verksamhet, vad gäller att förebygga och att upptäcka risk och missbruk. Att de även utvecklar samverkansrutiner med socialtjänst och övriga stödjande verksamheter.

Utvärdering och Kvalitetsäkring

Den lokala arbetsgruppen har till uppgift att inventera de behov som finns i kommunens och landstingets verksamheter för att möjliggöra implementering av de nationella riktlinjerna för missbruks och beroendevård. Den lokala arbetsgruppen ansvarar för planering och upprättande av åtgärdsprogram och de har också ansvar för att följa upp hur dessa utvecklas.

Arbetsgruppen skall också sammanställa de erfarenheter som görs under projektets gång och förmedla dessa till utvecklingsansvarig personal på länsnivå.